

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum confirmatio sit sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

De consec. dia. c. per lectis. dicit esse in epist. ad Ludifredum.

D. 320 D. 159

Cap. 2. eccl. hier. par. 2.

dicit enim Iſido. * quod ad diaconum pertinet assistere sacerdotibus, & ministrare in omnibus, quae aguntur in sacramentis Christi, in baptismo, scilicet, in chrismate, patena, & calice. Inferiores autem ministri cooperantur sacerdotibus in his, quae sunt preparatoria ad sacramentum: sicut lectores in catechismo, & exorcista in exorcismo.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod super immundos ministri habent operationem ministerialem, & quasi instrumentalem, sed sacerdos principalem.

AD SECVNDVM dicendum, quod lectores & exorcista habent officium catechizandi & exorcizandi, non quidem principaliter, sed sicut in his sacerdoti ministrantes.

AD TERTIVM dicendum, quod multiplex est instructio, una conuersiva ad fidem, quam Dionysius tribuit episcopo in 2. eccl. hier. & potest competere cuilibet praedicatori, uel etiam cuilibet fidei. Secunda est instructio, qua quis eruditur de fide rudimentis, & qualiter se debeat habere in susceptione sacramentorum, & haec pertinet secundario quidem ad ministros, principaliter autem ad sacerdotes. Tertia est instructio de conuersatione christianae uitae, & haec pertinet ad paternos. Quarta est instructio de profundis mysterijs fidei, & perfectione christianae uitae, & haec ex officio pertinet ad episcopos.

¶ Super Quaestio. 72. Articulum primum & secundum.

QVAESTIO LXXII.

De sacramento Confirmationis in duodecim articulos diuisa.

IN art. 1. & 2. q. 72. aduerte unum, scilicet quod chrisma, hoc est, compositum ex oleo & balsamo, non ita est materia sacramenti confirmationis, sicut aqua est materia baptismi, quoniam sine balsamo confirmatio tradita ualeat, sine aqua autem baptismus non ualeat. Et de hoc extat textus clarus de sacramentis non reiterandis, c. pastoralis. ubi quaeritur si confirmationis sacramentum in eo debeat reiterari, qui per errorem fuit non chrismate, sed oleo delinitus, & respondetur quod non est aliquid iterandum, sed caute supplendum, quod incaute fuerat praetermissum. Ex hoc enim apparet sacramentum confirmationis, quod ad substantiam huius, fuisse completum sine balsamo: fuisse siquidem aliquo reiterandum sine balsamo collatum. Unde intelligimus mistum ex oleo, & balsamo (quod chrisma conuenimus uocare) esse regularem materiam confirmationis de necessitate precepti, & non de necessitate sacramenti. Et uidetur hoc ab ecclesia praecedenti tempore

Sup. q. 65. a. 1. & 4. d. 2. q. 1. art. 10. & dist. 7. q. 1. art. 1. q. 1. per 10. & 4. cont. c. 58 Q. 64. art. 2.

ONSEQUENTER considerandum est de sacramento confirmationis.

ET CIRCA hoc quaeruntur duodecim.

- ¶ Primo, Vtrum confirmatio sit sacramentum.
- ¶ Secundo, De materia eius.
- ¶ Tertio, Vtrum sit de necessitate sacramenti, quod chrisma fuerit prius per episcopum consecratum.
- ¶ Quarto, De forma ipsius.
- ¶ Quinto, Vtrum imprimat characterem.
- ¶ Sexto, Vtrum character confirmationis praesupponat characterem baptismale.
- ¶ Septimo, Vtrum conferat gratiam.
- ¶ Octauo, Cui competat recipere hoc sacramentum.
- ¶ Nono, In qua parte.
- ¶ Decimo, Vtrum requiratur aliquis, qui teneat confirmandum.
- ¶ Undecimo, Vtrum hoc sacramentum per solosepiscopos def.
- ¶ Duodecimo, De ritu eius.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum confirmatio sit sacramentum.

AD PRIMVM sic procedit. Vtrum confirmatio non sit sacramentum. Sacramenta. n. ex diuina instructione efficaciam habent, sicut supra dictum est: sed confirmatio non legitur a Christo

instituta. ergo non est sacramentum. ¶ 2. Prater. Sacramenta nouae legis, in ueteri lege figurata fuerunt. unde Apostolus dicit 1. Corin. 10. quod omnes in Moysse baptizati sunt, in nube & in mari, & omnes eadem escam spirituale manducauerunt, & omnes eundem potum spirituale biberunt: sed confirmatio non fuit figurata in ueteri testamento. non ergo est sacramentum.

¶ 3. Prater. Sacramenta ordinantur ad hominum salutem: sed sine confirmatione potest esse salus. nam pueri baptizati, sine confirmatione decedentes saluantur. ergo confirmatio non est sacramentum.

¶ 4. Prater. Per omnia sacramenta ecclesiae, homo Christo conformatur, qui est sacramentorum auctor: sed per confirmationem non uidetur homo Christo conformari, qui non legitur esse confirmatus. ergo confirmatio non est sacramentum.

Sed contra est, quod Melchisedes Papa scribit Hispaniarum episcopis: De his, super quibus rogastis nos, uos informari, utrum manus sit sacramentum, manus impositio episcoporum, an baptismus, scitote utrumque magnum esse sacramentum.

RESPON. Dicendum, quod sacramenta nouae legis ordinantur ad speciales gratiae effectus: & ideo ubi occurrit aliquis specialis effectus gratiae, ibi ordinatur speciale sacramentum. Quia uero sensibilia & corporalia gerunt spiritualium & intelligibilium similitudinem, ex his quae in uita corporali aguntur, percipere possumus quid in spirituali uita gratiae speciale existat. Manifestum autem est, quod in uita corporali specialis quaedam perfectio est, quod homo ad perfectam aetatem perueniat, & perfectas actiones hominis agere possit. unde & Apostolus dicit 1. Cor. 13. Cum autem factus sum uir, euacuauit quae erant paruuli. & inde est etiam, quod praeter motum generationis, quo aliquis accipit uitam corporalem, est motus augmenti, quo aliquis perducitur ad perfectam aetatem. Sicigitur & uita spirituale homo accipit per baptismum, qui est spiritualis regeneratio. In confirmatione autem homo accipit, quasi quandam perfectam aetatem spirituales uita. unde Melchisedes Papa dicit. Spiritus sanctus, qui super aquas baptismi salutariter descendit lapsus, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in confirmatione augmentum praestat ad gratiam, in baptismo regeneramur ad uitam, post baptismum confirmamur ad pugnam, in baptismum ablui mur, post baptismum roboramur. & ideo manifestum est, quod confirmatio est speciale sacramentum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod circa institutionem huius sacramenti est triplex opinio. Quidam enim dixerunt, quod hoc sacramentum non fuit institutum nec a Christo, nec ab apostolis, sed postea processu temporis in quodam concilio. Alij uero dixerunt, quod fuit institutum ab apostolis, sed hoc non potest esse, quia instituire nouum sacramentum, pertinet ad potestatem excellentiae, quae competit soli Christo. & ideo dicendum est, quod Christus instituit hoc sacramentum, non exhibendo, sed promittendo, secundum illud Io. 16. Si non abiero, Paracletus non ueniet ad uos: si autem abiero, mittam eum ad uos: & hoc ideo quia in hoc sacramento datur plenitudo Spiritus sancti, quae

infirmum in primis uia siquidem ecclesia non uidetur multum credibile, pauperimos episcopos habuisse balsamum, quo forte etiam hodie mulsi carent. Accedit ad haec quod chrismatis nomen, quod fecit dicitur Dio. Apostoli imposituerunt huic sacramentum, non significat balsamum, sed in Christo, cui oleum sufficit.

Habentur de consec. dia. c. per lectis. dicit esse in epist. ad Ludifredum.

alios spirituales.

In epist. ad Hispaniarum episcopos.

quæ non erat danda ante Christi resurrectione, & ascensione, secundum illud Io. 7. Nondum erat Spiritus datus; quia Iesus nondum erat glorificatus.

AD SECUNDUM dicendum, quod quia confirmatio est sacramenti plenitudinis gratiæ, non potuit habere aliquid respondens in ueteri testamento, quia nihil ad perfectum adduxit lex, ut dicitur Heb. 7.

AD TERTIUM dicendum, quod (sicut supra dictum est) oia sacramenta sunt aequaliter necessaria ad salutem: sed quedam sine quibus non est salus, quedam uero sicut, quæ operatur ad perfectionem salutis. & hoc modo confirmatio est de necessitate salutis, quamuis sine ea possit esse salus, dum tamen non præmittatur ex contemptu sacramenti.

AD QUARTUM dicendum, quod illi qui confirmationem accipiunt, quæ est sacramentum plenitudinis gratiæ, Christo conformantur, in quantum ipse a primo instanti suæ conceptionis fuit plenus gratiæ & ueritatis, ut dicitur Io. 1. Quæ quidem plenitudo declarata est in baptismo, quando Spiritus sanctus descendit corporali specie super eum. unde & Luc. 4. dicitur, quod Iesus plenus Spiritu sancto, regressus est a Iordane. Non autem conueniebat dignitati Christi (qui est sacramentorum auctor) ut a sacramento plenitudinem gratiæ acciperet.

ARTICULVS II.

Utrum christina sit conueniens materia huius sacramenti.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur quod christina non sit conueniens materia huius sacramenti. Hoc enim sacramentum (ut dictum est) institutum est a Christo promittente discipulis Spiritum sanctum: sed ipse misit eis Spiritum sanctum absque omni christinatis inunctione: ipsi enim Apostoli hoc sacramentum conferebant per solam manus impositionem absque christmate: dicitur enim Act. 8. quod Apostoli imponebant manus super baptizatos, & accipiebant Spiritum sanctum. ergo christina non est materia huius sacramenti, quia materia est de necessitate sacramenti.

¶ 1. Præter confirmatio quodammodo perficit sacramentum baptismi (sicut supra dictum est) & ita debet conformari, sicut perfectio perfectibili: sed in baptismo est materia, simplex elementum, scilicet aqua. ergo huius sacramenti non est conueniens materia christina, quod conficitur ex oleo & balsamo.

¶ 2. Præter. Oleum assumitur in materia huius sacramenti ad inungendum: sed quolibet oleo potest fieri inunctio, puta oleo, quod fit ex nucibus, uel ex quibuscunque alijs rebus. non ergo solum oleum oliuarum debet assumi ad huiusmodi sacramentum.

¶ 3. Præter. Supra dictum est, quod aqua assumitur, ut materia ad baptizandum, quia ubique de facili inuenitur: sed oleum oliuarum non ubique inuenitur, & multo minus balsamum. non ergo christina, quod ex his conficitur, est conueniens materia huius sacramenti.

SED CONTRA, quod Gregor. * dicit in registro, Presbyteri baptizatos infantes signare in frontibus sacro christmate, non præsumant. ergo christina est materia huius sacramenti.

RESPON. Dicendum, quod christina est conueniens materia huius sacramenti. Sicut enim dictum est, in hoc sacramento datur plenitudo Spiritus sancti ad robur spirituale, quod competit perfectæ ætati. Homo autem cum ad perfectam ætatem peruenit, incipit iam communicare actiones suas ad alios, antea uero quasi singulariter sibijpsi uiuit. Gratia uero Spiritus sancti in oleo designatur, unde Christus dicitur esse unctus oleo lætitiæ, propter

plenitudinem Spiritus sancti quam habuit. & ideo oleum competit materiæ huius sacramenti. Admisceatur autem balsamum propter fragrantiam odoris, quæ redundat ad alios, unde Apost. dicit 2. Cor. 2. Christi bonus odor sumus Deo &c. Et licet multa alia sint odorifera, tamen præcipue accipitur balsamum propter hoc, quod habet præcipuum odorem, & quia etiã incorruptionem præstat. unde Eccl. 24. dicitur, Quasi balsamum non mistum odor meus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Christus ex potestate excellentiæ, quam habet in sacramentis, contulit apostolis rem huius sacramenti, i. plenitudinem Spiritus sancti sine sacramento, eo quod ipsi primitias Spiritus sancti acceperunt, sicut dicitur Roma. 8. nihilominus tamen aliquid conforme materiæ huius sacramenti, exhibitum fuit apostolis sensibilibiter in collatione Spiritus sancti. quod enim sensibilibiter Spiritus sanctus super eos descendit in specie ignis, ad eandem significationem refertur, ad quam refertur oleum, nisi quod ignis habet uim adiuam, oleum autem habet uim passiuam, in quantum est materia, & fomentum ignis, & hoc satis conpetebat. nam per apostolos gratia Spiritus sancti erat ad alios deriuanda. Super apostolos etiam Spiritus sanctus descendit in figura lingue, quod ad idem significandum refertur, quod significat balsamum, nisi quod lingua per locutionem est communicatiua ad alterum, balsamum uero per odorem: quia. f. apostoli replebant Spiritu sancto, ut fidei doctores: alij autem fideles, ut operatores eorum, que pertinent ad edificationem fidelium. Similiter et ad impositionem manus apostolorum, & et ad eorum predicationem, descendebat plenitudo Spiritus sancti super fideles sub uisibilibus signis, sicut & a principio descenderat super apostolos: unde Petrus dicit Act. 11. Cum cœpissim loqui cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut & in nos in initio. & ideo non erat necessaria sensibilis materia sacramentalis, ubi sensibilia signa miraculose exhibebantur diuinitus: utebantur tamen apostoli communiter christmate in exhibitione sacramenti, quando huiusmodi uisibilia signa non exhibebantur: dicit enim Dionys. * 4. c. Eccle. hierar. Est quedam perfectiua operatio, quam duces nostri (id est apostoli) christinatis hostiam nominant.

AD SECUNDUM dicendum, quod baptismus datur ad spirituales uitam simpliciter consequendam, & ideo competit illi sacramento materia simplex: sed hoc sacramentum datur ad plenitudinem consequendam Spiritus sancti, cuius est multiformis operatio, secundum illud Sap. 7. est. n. in illa Spiritus sanctus, unicus, multiplex, & 1. ad Cor. 12. dicitur, Diuisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus. & ideo conuenienter huius sacramenti est materia composita.

AD TERTIUM dicendum, quod proprietates olei quibus significat Spiritus sanctus, magis inueniuntur in oleo oliuarum, quam in quocumque alio oleo. unde & ipsa oliua semper frigidibus uiribus, uiriditatem & misericordiam Spiritus sancti significat. Hoc est oleum, proprie dicitur oleum, & maxime habetur in usu ubi haberi potest: quilibet autem alius liquor, ex similitudine huius oleum nominatur: nec est in usu communi, nisi in supplementum apud eos, quibus deest oleum oliuarum. & ideo hoc oleum solum assumitur in usum huius, & quorundam aliorum sacramentorum.

AD QUARTUM dicendum, quod baptismus est sacramentum absolute necessitatis: & ideo eius materia debet inueniri ubique. Sufficit autem quod materia huius sacramenti, quod non est ita necessitatis, possit de facili ad omnia loca terrarum deferri.

Tertia S. Thomæ. FF 3 Super

Q. 1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1. 1.

Capitulum 4. in prima.

1. 1. 1. 1. 1.